

Br: 05-910/25-861/2

13. jun 2025. godine

SEKTORSKA ANALIZA
za utvrđivanje predloga prioritetnih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava
za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija
iz Budžeta Crne Gore u 2026. godini

Sektorska analiza se sačinjava na osnovu strateških i planskih dokumenata odnosno propisa u odgovarajućoj oblasti od javnog interesa uz konsultacije sa zainteresovanim nevladinim organizacijama, i predstavlja osnov za utvrđivanje prioritetnih oblasti i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz državnog budžeta u narednoj godini, u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama. Sektorska analiza se priprema u tekućoj za narednu kalendarsku godinu radi blagovremenog planiranja visine sredstava koja će biti opredijeljena na pozicijama ministarstava nadležnih za oblasti koje Vlada utvrdi kao prioritetne za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija. Analiza će poslužiti i za pripremu javnih konkursa za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti koja će biti utvrđena kao prioritetna.

1. OBLASTI OD JAVNOG INTERESA U KOJIMA SE PLANIRA FINANSIJSKA PODRŠKA ZA PROJEKTE I PROGRAME NVO

1.1. Navesti u kojim oblastima od javnog interesa (iz člana 32 Zakona o NVO) iz nadležnosti ministarstva planirate finansijsku podršku iz budžeta za projekte i programe NVO:

☐ socijalna i zdravstvena zaštita	☐ razvoj civilnog društva i volonterizma	☐ zaštita životne sredine
☐ smanjenje siromaštva	☐ evroatlantske i evropske integracije Crne Gore	☐ poljoprivreda i ruralni razvoj
☐ zaštita lica sa invaliditetom	☐ institucionalno i vaninstitucionalno obrazovanje	☐ održivi razvoj
☐ društvena briga o djeci i mladima	☐ nauka	☐ zaštita potrošača
☐ pomoć starijim licima	☐ umjetnost	☐ rodna ravnopravnost
☐ zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava	☐ kultura	☐ borba protiv korupcije i organizovanog kriminala

Dijaspore Crne Gore ima višedimenzionalni doprinos socio-ekonomskom razvoju zemlje, ne samo kroz doznake i investicije, već i kroz prenos znanja, kreiranje razvojnih mreža i jačanje međunarodnog imidža Crne Gore. Prema Centralnoj banci Crne Gore (CBCG, 2023), u 2023. godini registrovano je oko 792 miliona eura u doznakama iz inostranstva, što predstavlja približno 12% bruto domaćeg proizvoda.

Takođe, veliki izazov može biti nedovoljna informisanost iseljenika o registru dijaspora, zato je potrebna snažna kampanja kako bi se oni upoznali sa konceptom ovog projekta i bili podstaknuti da se dobrovoljno upišu u bazu. Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine, predviđa poboljšavanje informacione osnove o sociodemografskoj strukturi migranata. Ciljani ishod do 2030. godine je da se uspostavi efikasnija informaciona osnova o migrantima.

Dijaspore Crne Gore ima i ulogu u promociji zemlje kroz kulturnu diplomatiju, posebno putem:

- organizacije festivala, izložbi i javnih događaja,
- promocije turističkih potencijala Crne Gore,
- lobiranja za interese zemlje u institucijama zemalja prijema.

Snažna prilika za angažovanje dijaspora u budućnosti je želja dijaspora za diplomatskim i aktivnijim angažmanom vlasti i drugih aktera u Crnoj Gori. Da bi bilo potpuno učinkovito, ovo može unaprijediti još jednu priliku u domenu segmentiranog angažmana dijaspora kako bi se angažovala istinska raznolikost kapitala dijaspora koji postoji zahvaljujući demografskim, etničkim i razlikama u kapacitetima unutar dijaspora.

Još jedna prilika koja se nudi za angažovanje dijaspora je sve veći nivo interesovanja donatora za ovu tematiku, posebno na nivou EU i drugih partnera u međunarodnoj saradnji. Ova strategija može biti tačka preokreta koja Crnoj Gori omogućava da uspostavi snažan sistem partnerstva koje počiva na uključivanju više zainteresovanih strana i čiji je cilj implementacija programa angažovanja dijaspora. Ovo će zahtijevati snažno liderstvo vlade i drugih aktera u Crnoj Gori i dijaspori.

Identifikovani problemi:

- Ekonomski doprinos dijaspora nije sistemski usmjeren niži strateški valorizovan, što ograničava njegov razvojni efekat.
- Ne postoji institucionalizovan mehanizam za uključivanje dijaspora u razvoj, mentorstvo i transfer znanja.

• Savchick, S. (2023). <i>Diaspora Mapping Pilot: Montenegro</i>. Međunarodna organizacija za migracije (IOM). • UNDP Crna Gora. (2022). Digitalna transformacija i iseljništvo. Podgorica: UNDP. • World Bank. (2023). <i>Migration and Remittances Factbook 2023</i>. Washington, DC: World Bank Group.	UNDP CRNA GORA SVJETSKA BANKA
--	---

2.2. Navedi ključne strateško-planske dokumente odnosno propise koji prepoznaju važnost problema identifikovanih pod tačkom 2.1., kao i specifične mjere/djelove tih dokumenata koji su u vezi sa identifikovanim problemima.

Naziv strateškog/planskog dokumenta/propisa	Naziv poglavlja/ mjere/ aktivnosti
Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine	Ljudski resursi - Tematsko područje 1: Unapređenje stanja ljudskih resursa i jačanje socijalne inkluzije Strateški cilj 1. 1: Unaprijediti demografska kretanja i smanjiti demografski deficit 1. 1.2 Sprječiti i ublažiti efekte migracija podmjera: 1. 1.2.2 Pobojšati informacione osnove o sociodemografskoj strukturi migranata, kao i njihovim motivima migracije i planiranom trajanju iste. STRATEŠKI CILJ 2 - Povećanje uključenosti dijasporu u društvene, kulturne i obrazovne tokove Crne Gore • 2.1. Razviti posebne kulturno-obrazovne programe za drugu i treću generaciju dijasporu; • 2.2. Podržati škole jezika i kulture u dijaspori kroz finansiranje, materijale i digitalne kurseve;
Strategija saradnje sa dijasporom – iseljenicima za period 2025–2029. (U izradi)	

• Promocija programa o crnogorskoj istoriji, jeziku i kulturi u saradnji s dijasporским udruženjima. • Izrada i distribucija digitalnog edukativnog materijala (video lekcije, kvizovi, prezentacije). • Pilotiranje programa u odabranim dijasporским zajednicama.	Broj realizovanih promotivnih događaja. Cilj: Minimum 4 događaja godišnje.	
2.2. Izrada informativnog materijala i digitalnog sadržaja o dijaspori (leksikoni značajnih ličnosti dijaspore, rječnik...)	Broj izrađenih edukativnih materijala. Cilj: Minimum 3 materijala godišnje. Broj učesnika iz dijaspore uključenih u aktivnosti. Cilj: Minimum 100 učesnika godišnje.	
• Izrada i objava informativnog materijala u štampanoj i digitalnoj formi o jeziku i kulturi Crne Gore. • Promocija i distribucija materijala lično i putem društvenih mreža i NVO mreža.	Broj štampanog materijala razvijenih koji su dostupni i online. Cilj: Minimum 300 Broj događaja na kojim se promoviše informativni material . Cilj: Minimum 3 događaja	

• Komunikacija i promocija događaja putem društvenih mreža i kanala diaspore.	Stepen zadovoljstva učesnika. Cilj: Minimum 80% pozitivnih ocjena.	
• Nevladine organizacije svojim djelovanjem mogu doprinijeti informisanosti pripadnika diaspore, ali i organa državne uprave i lokalne samouprave o evidenciji iseljenika, njenom značaju i mogućnostima koji ista pruža. • Isto se može realizovati kroz sprovođenje medijskih kampanja odnosno kroz sljedeće aktivnosti: - izrada promotivnih video materijala - izrada štampanog promotivnog materijala - objave u medijima i na društvenim mrežama - organizovanje okruglih stolova i drugih događaja sa predstavnicima organizacija diaspore i iseljenicima i organima državne uprave i lokalne samouprave u cilju promocije registra	izrađeno 1000 bošura, flaera i drugog štampanog promotivnog materijala povećan broj upisanih iseljenika u registar (najmanje 1000) urađena najmanje tri istraživanja	

4.2. Navedi ko su predviđeni glavni korisnici projekata i programa koji će se finansirati putem javnog konkursa. Ukratko navedi glavna obilježja svake grupe korisnika, njihov broj i njihove potrebe na koje projekti i programi treba da odgovore u 2026. godini.

Opis glavnih grupa korisnika, njihov broj i potrebe
1. Omladina dijaspor (druga i treća generacija) Obilježja: • U glavnom rođeni i obrazovani van Crne Gore • Slabiji stepen poznavanja crnogorskog jezika i kulturnog identiteta • Pokazuju interesovanje za korišćene kroz kampove, forume, jezik, muziku i tradicionalne vrijednosti Procijenjeni broj: • Oko 500 – 800 osoba u drugoj i trećoj generaciji crnogorske dijaspor (procjena na osnovu dostupnih podataka iz zemalja poput Srbije, Njemačke, Luksemburga, SAD i Australije) Potrebe: • Pristup programima učenja jezika i kulture • Mogućnosti da posjete Crnu Goru i povežu se s vršnjacima • Ljetnji kampovi, forumi, digitalni kursevi i edukativne radionice 2. Djeca pripadnika dijaspor Obilježja: • Organizovane uglavnom od strane dijasporских udruženja ili parohijskih zajednica • Nedovoljno resursa za savremene nastavne metode i materijale • Oslanjaju se na volonterski angažman i često nemaju institucionalnu podršku

Obilježja:

- Aktivno rade na očuvanju identiteta, jezika i kulture
- Ograničeni ljudski i finansijski kapaciteti
- Posluju u različitim pravnim i kulturnim okvirima zemalja domaćina

Procijenjeni broj:

- Više od **20 organizacija i udruženja** širom Evrope, Amerike i Australije

Potrebe:

- Podrška u sprovođenju obrazovno-kulturnih aktivnosti
- Pristup sredstvima i partnerstvima sa institucijama u Crnoj Gori
- Uključivanje u strategijske i projektne procese

4.3. Navedi očekivani ukupni broj ugovorenih projekata, odnosno ugovora koji se planira zaključiti s nevladinim organizacijama na osnovu javnog konkursa.

Očekivani broj projekata koji se planira finansirati / broj ugovora koje se planira zaključiti s NVO		
Naziv javnog konkursa	„Crna Gora, tamo gdje su korijeni“	
Očekivani broj projekata/programa	17	

4.4. Navedi najviši i najniži iznosi finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu pojedinačnog javnog konkursa navedenog u tački 4.1.

Naziv javnog konkursa:

	3	

Ovlaštenik:

Mirsad Azemović

Ime i prezime

AZEMOVIC

Potpis